Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

De remediis contra iram. Quarta pars

urn:nbn:de:bsz:31-308070

Visual Library

mors qm̄ immortalitas cōſequatur ¶ Peccatuȝ homicidij eſt tm̄ q caym ponderoſitatem eius non valens ſuſtinere. dixit verbum deſperatōnis Maior eſt iniquitas mea q̄ᵐ vt veniam merear Miruȝ eſt q poſtq̄ᵐ humana natura diūcta fuit et vnita diuine. quomodo aliquis auſus fuit manus mittere in hominem. vel eū occidendo vel verberando niſi diuino imperio q fit auctoritate legis diuine. quādo aliqua mulier nupſit alicui regi illi de regno illo deferunt. eciam minimo de genere ipſius. quantuȝ ergo deferenduȝ eſt hominib9. cum humana natura maritata eſt filio dei Ps ſi cruci tanta reuerentia exhibetur. quia diuncta fuit corpori criſti per modicum tēpus. quāta reuerentia exhibenda eſt humane nature que iūcta eſt diuine inſepabilr ab iniuſta eciam iniectione manuū debent hominez cohibere ea q̄ dicta ſūt de homicidio

De remedijs contra iram. ¶ quarta pars

Sequitur de remedijs contra iram alienaȝ Et notandum. q contra alienaȝ iraȝ triplex poteſt eſſe remedium. Contra vero iram propriam octo aſſignnabimus remedia. ¶ Primum remedium contra iraȝ alienam eſt. mollis reſponſio. Vnde prouerb. xv. Mollis reſponſio frangit iram. ſermo durus ſuſcitat rixas Et Prouerbioȝ. xxv. Lingua mollis confringit duriciem. et hoc eſt vnum de miraculis ſpiritualibus q molle facit durum. Vnde legitur in vitis patrum. de abbate machario. q cum properaret ad quendam locum. diſcipulus eius precedens ipſum. obuiauit cuidam ſacerdoti ydolorum portanti lignum grande. Cui dixit diſcipulus macharij. Quo vadis demon. At ille iratus percuſſit eum ita q fere mortuum reliquit. Cui poſtea obuians abbas macharius ayt. Saluis laborator ſaluis. At ille. q̄d in me boni vidiſti. vt ita me ſalutares. Cui ſenex. quia vidi te laborantem. Cui ſacerdos. et ego ex tua ſalutacione cognoui te ſeruū magni dei Sed quidā monach9 male

K

me ſalutauit quem ego plagis affeci et ſtatim ↄpunctus
eſt ſacerdos ydoloꝝ ꝑtens vemaꝫ et duxerunt vulneratū
vſqꝫ ad cellaꝫ · et ſacerdos ydoloꝝ monachus factꝰ eſt · et
dicit Jeorꝰ · ꝙ leuitas ſymonis fecit · et ꝙ auſteritas Ho
mo iratus eſt velut olla buliēs · ꝓu · xv Os fatuoꝝ ebullit
ſtulticiaꝫ · ideo aqua frigida mollꝰ rn̄ſionis ſupfūdenda eſt ·
Eccī xviij · Nōne ardoꝛeꝫ refrigerabit ros · dulce v̄bum eſt
velut ros refrigerās ardoꝛeꝫ ire · ⁊ ſicͤ ex oꝛe exit flatꝰ · vn̄
ignis mͣlis accēdit ⁊ ſputū vn̄ extiguit ſic ab oꝛe exit ver
bū duꝝ vn̄ ignis ire accendit · ⁊ dulce verbuꝫ vnde ignis
ire extiguit Eccī xxviij Si ſufflauis q̄ſi ignis exardebit ·
⁊ ſi ſpueris ſup illaꝫ extinguet vtraqꝫ ex oꝛe proficiſcunt
Nec mirum ſi duris verbis ire accēdit cū colliſio duoꝛuꝫ
coꝛpoꝝ ignē materialē ꝓducat Scd̄m remediū ↄtra irā
alienaꝫ eſt ſilentiū · Vn̄ ꝓu · xxvi · Cū defecerint ligna ex=
tinguet ignis · velut ligna ſūt v̄ba que reſpōdent homini
iracūdo Vnd̄ ignis ira nutrit · eccī viij · Ne litiges cū ho=
mine litigoſo · et non ſtruas ligna in igne eius · Securius
eſt recedere ab irato · ſicut aliq̄s recedit ab igne · qn̄ vult
cōburi neqꝫ calefieri ab eo Vn̄ ad ro · xij · Non vos defendē
tes · ſꝫ date locū ire Terciū remediū ↄtra iram alienā vel
odiū eſt bn̄ficiū Vn̄ ꝓu · xxv · Si eſurierit inimicꝰ tuꝰ ci
ba illū · ſi ſitit da illi aquā bibere Prunas enī ↄgeres ſuper
caput eius Bn̄ficia que inimico exhibent ſūt velut prune
ardētes accendētes inimicos eoꝝ ad amoꝛem Vn̄ legit in
vi · pa · de q̄dam heremita nomine theon qui hēbat grāꝫ ſa=
nandi egros · qui cū veniſſꝫ latrones putātes eū hēre multuꝫ
auꝝ · ipſe fecit ſtare eos foribꝰ affixos · ⁊ mane cū incole
vellent eos comburere ꝓ furto ipſe ayt · ſinite eos abire il
leſos · alioq̄n a me effugiet ḡcia ſanitatū · et ſtatim ipſi la
trones conuerſi ſunt ad dominum · Legitur eciam de quo
dam qui vocabatur amon · qui in egipto in heremo moꝛa
batur ꝙ latrones ei auferebant panes quibus ipſe veſce
batur Vn̄ amon precepit duobꝰ draconibꝫ vt cuſtodirēt

hoſtium celle · Et cum latrones veniſſent ad hoſtium celle
videntes dracones obſtupuerūt quos inuenit amon pre ti
more ſemimortuos et fecit eis parari menſam · et cōpūcti
facti ſunt ſanctiſſimi hominū De remedijs ꝯᵗ irā ꝓpam
Equitur de remedijs contra iram ꝓpriam Quo
rum· primum eſt conſideratō dominice paſſionꝭ
Gregoꝰ Si paſſio domini ad memoriā reuocetur
Nihil adeo durū ꝙ non equo animo tolleretur qd remedi
um nobis inſinuatum eſt in libro nūerorū Vbi legitur ꝙ
filij yſrl' reſpiciētes ſerpentem in palo ſanabantur a morſi
bus ſerpentum ignitorum vnus de ſerpentibus ignitis eſt
ira a qua quis ſanatur ſi diligenter intendat · ꝙ criſtus ꝓ
eo in cruce paſſus ſit· tunc eṁ paciēter ſuſtinebit quicq̄d
oportebit pro amore criſti pati Secundum eſt ſilenciuꝫ
Vnde ſuper illud prouerb· xij· Fatuus ſtatim indicat iraꝫ
ſuam · Dicit gloſa Natura ire eſt· vt prolata magis ferue
at· occultata langueſcat Et ꝓuer· xxvj · Qui imponit ſtul
to ſilentiuꝫ iras mitigat. Stultus eſt homo ſuperbus q̄ſi
ſtans altus precipue ſi iracundus ſit· Homo enim iracun
dus non ſolū eſt ſtultus · ſed eciaꝫ quaſi inſanus · Vnde ſi
ſilenciuꝫ ei imponatur ire mitigantur Ad hoc poteſt re
ferri ꝙ legitur in vitis patruꝫ de abbate yſaac qui requiſi
tus a quodaꝫ fratre quare demones eum timerent reſpon
dit ex quo factus ſum monachus ſtatim apud me vt iracū
dia extra guttur meū non procederet · et ideo timent me
ita demones Legitur eciaꝫ de beato achille ꝙ quidaꝫ ſe
nex venit ad illuꝫ et vidit illum ſanguinem expuentem et
requiſiuit ꝙ hoc eſſet · Cui abbas achilles reſpondit ſer=
mo erat cuiuſdam fratris qui me contriſtauerat · ſed repu
gnaui vt non illū dicerē ſꝫ pecij dominū vt tolleretur a me
et factus eſt ille ſermo ſanguis in ore meo et poſtquam
expui illum requieui· ſed ⁊ ipſam triſticiaꝫ et ſermonem
illum ſum oblitus · Ad iſtud ſecundum remedium vi=
detur pertinere illud p̄s · Poſui ori meo cuſtodiam·

¶ Tercium remediuꝫ eſt cōſideratō diuine ordinatōis ·
Nullum maluꝫ pene poteſt inferri nobis · niſi diuina ordina
cione · q̄ magnū ſolaciuꝫ debet eſſe fidelib⁹ · Omnis em̄ tri
bulatō velut ꝑcio eſt quā dat celeſtis medic⁹ qui diſcre
tiſſimus eſt et fideliſſim⁹ h̄ quaſi in vtre ſuo Iuxta illud
ps̄ · Statuit aquas · q · in vtre · et ind̄ diſpenſat eum filijs
ſuis · prout videret expedire cōmune manſuete et pacien
ter ideo tolleranda eſt tribulatō · Iſtam ratōnem inſinuat
nobis dominus · Ioh̄ · xviij · dicens · Calicem quem dedit
michi pater · non vis vt bibam illum · Tribulatō eſt quaſi
virga in manu matris amantiſſime quia in manu dei qui fi
lios ſuos diligit ſuper omnem matrem · Yſa · xlix · Nūquit
obliuiſci pōt mater infanteꝫ ſuū vt nō miſereatur filio vteri
ſui · etſi illa oblita fuerit · ego tamen non obliuiſcar tui ·
Non eſt mltū timenda virga que eſt in manu matris amā
tiſſime ſcz miſericordie dei precipue quando aliquis ſperat
per virgam huius a gladio pene eterne liberari · Ad hanc
ordinatōnem reſpiciebat dauid · de quo legitur ij · Reg̃ · xvj
Nō cum ſemey malediceret ſibi · et ab yſai comminaretur ·
maledicenti ait dd̄ · dimittite eū vt maledicat iuxta pre
ceptum domini Quartum remedium eſt conſiderare vti
litatem quam habet tribulatō que tolleratur tam in pre=
ſenti q̄ in futuro Hanc vtilitatem inſinuat dauid quando
dicit de perſecutoribus Circūdederūt me ſicut apes Apes
aculeo pungunt · ſed ex alia parte mel tribuunt · et licet ti
meātur · qꝛ pungunt · amātur · quia mel tribuūt ſicut per
ſecutores licet pungant dum tribulatōnem inferunt tam̄
amandi ſunt · quia mel celeſtis dulcedinis quodāmodo con
ferunt medicinam enim eterne corone homini miniſtrāt ·
¶ Quintum eſt conſideratō ſtatus in quo eſt iniurians ·
Inſanus em̄ eſt ſicut prius eſt oſtēſū Irrogata em̄ iniuria
ipſius eſt inſania · Ideo · compati debemus ei pocius q̄ iraſci ·
¶ Sextum eſt conſideracio ꝓpriorum defectuum · facili⁹
enim quis portat defectus alienos quando ſuos nouit q̄s

oportet ab alijs portari · Unde in prouer · Homo indigēſ
miſericors eſt · ideo aliqui defectibꝰ aliorum ita defacili ira
ſcuntur · quia ſuos non agnoſcunt · Seneca · Regum ani=
mos induimus, Illi obliti ſue infirmitatis aliene deſeruiu=
unt · quaſi iniuriam acceperint Augꝰ · Iraſceris ſeruo tuo
ne peccet · iraſcere tibiipſi ne pecceſ ¶ Septimū remediū
eſt ꝯſideratō finis noſtri mortis · ſcilicet et eorum que poſt
mortem ſecuntur · Unde eccī · xxviij · Memento nouiſſimo
rum · et deſine inimicari · Et ſubditur · Memento timorez
domini · et ne iraſcaris proximo ¶ Octauum remedium eſt
conſideratio ꝓprie impotentie · mlti ſunt qui ideo iram ſer
uant contra proximum ſuum · quia reputant dedecus eſſe
non vindicare ſe de eo qui eis iniuriatus eſt qui attendere
debent ꝙ nec eciam poteſtatem habent defendendi ſe a mu
ſcis et a pulicibꝰ · Unde Augꝰ · Homo tibi conuicium di=
cit · et tumes · et iratus es pulicibz reſiſte vt dormias ꝛc ·

Explicit tractatꝰ de ira Incipit tractatꝰ de pctō lingue

Ultimo inter peccata dicendum eſt de peccato lin
gue · quia iſtud peccatum remanet poſt alia pec
cata Mlti cauent ſibi de alijs peccatis qui non
cauent a peccato lingue Agemus autem de pec
cato lingue hoc modo · Primo agemꝰ de cuſtodia lingue in
cōmuni ¶ Secundo enumerabimꝰ diuerſa peccata lingue
et de vnoquoqz eorum ſecundum ordinem proſequemur ·
¶ Tertō vero tangemus de remedijs contra peccatū lin=
gue ¶ De hijs que debent mouere ad diligentem cu
ſtodiam ¶ Prima pars

Multa vero ſunt que deberent hominem mouere ad
diligentem cuſtodiam lingue · ¶ Primum eſt · ꝙ
dn̄s hōiez in lingua honorauit pre ceteris crea=
turis · Nulli em̄ creature dedit deus linguaz materialez ad
vſuz loquele niſi hōi · ꝙ non paruꝰ honor eſt · nec paruuz